

Csoportosítás és szimmetria

Bak Imre legújabb képeiről

*Mely örök kéz szabta rád
Rettentő szimetriád?
William Blake: A tigris*

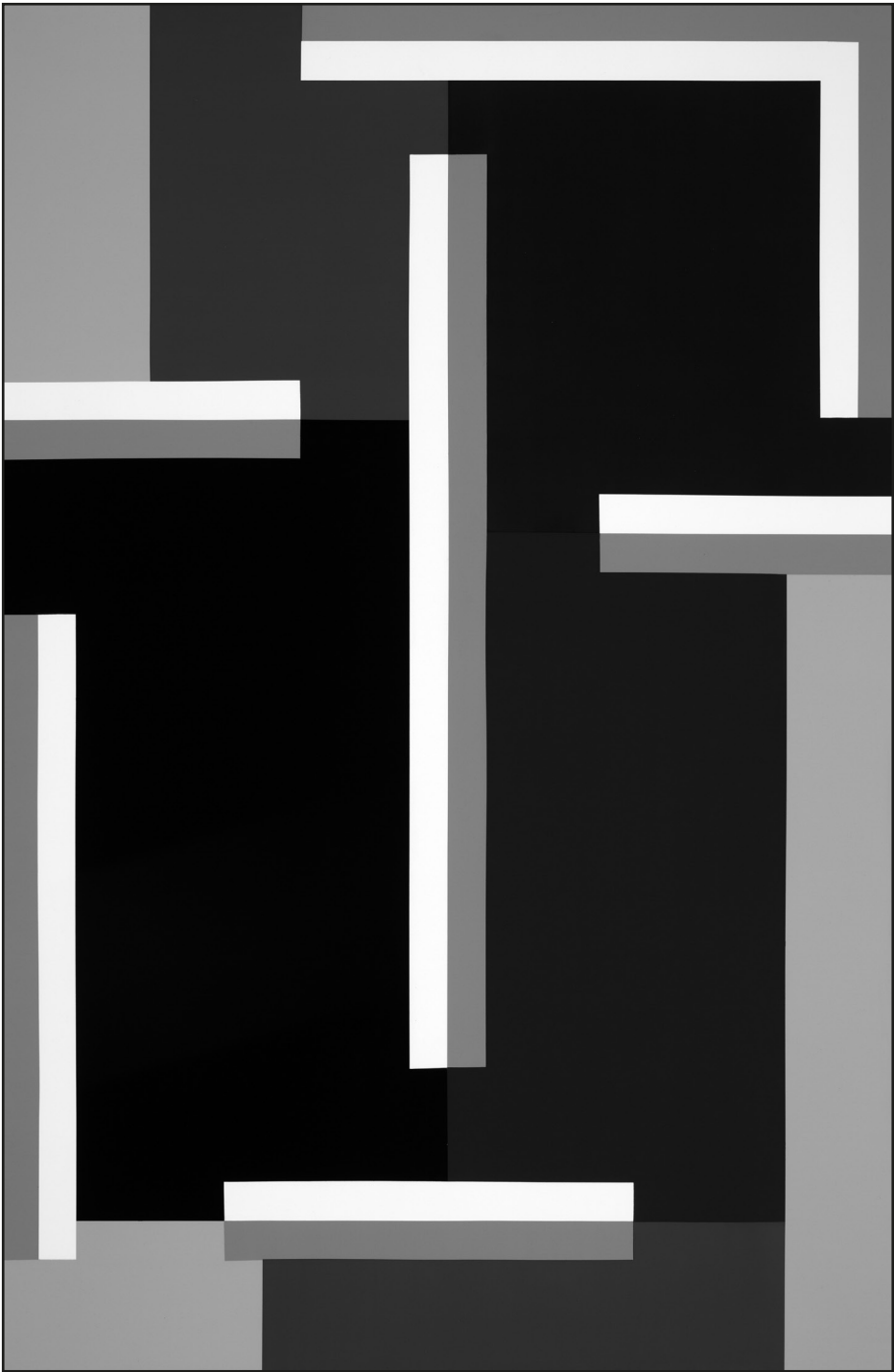
Bak Imre új festményei értelmezhetők úgy is, mint a tiszta vizuális ritmus megjelenései. Ha igaz az a pszichológiai alapvetés, hogy látni valamit annyi, mint értelmet tulajdonítani az érzéki ingerek összességének, akkor ezek a képek a jelentés keresés próbáivá is válnak. A művész elhagyta a korábbi képekre jellemző motívumidézeteiket, nincsenek tulipánformák, árkádok, nincs perspektíva, ami a mégoly homogén tömegeket is kifordította a térbe, jelentést adva nekik. Egy helyen köszön vissza könnyen felismerhetően egy motívum, az *Ősforma II.* című képen a téglalapok szemeket, orrot, száját, összességében arcot formáznak. Ironikus gesztus, hogy a *P. G. portréján* címével ellentétben ezek az elemek már nem vagy csak jóval nehezebben ismerhetők fel. A magas, elnyújtott téglalapok olyan távol állnak a szem konvencionális ábrázolásától, hogy komoly munkát jelent helyes értelmezésük.

40

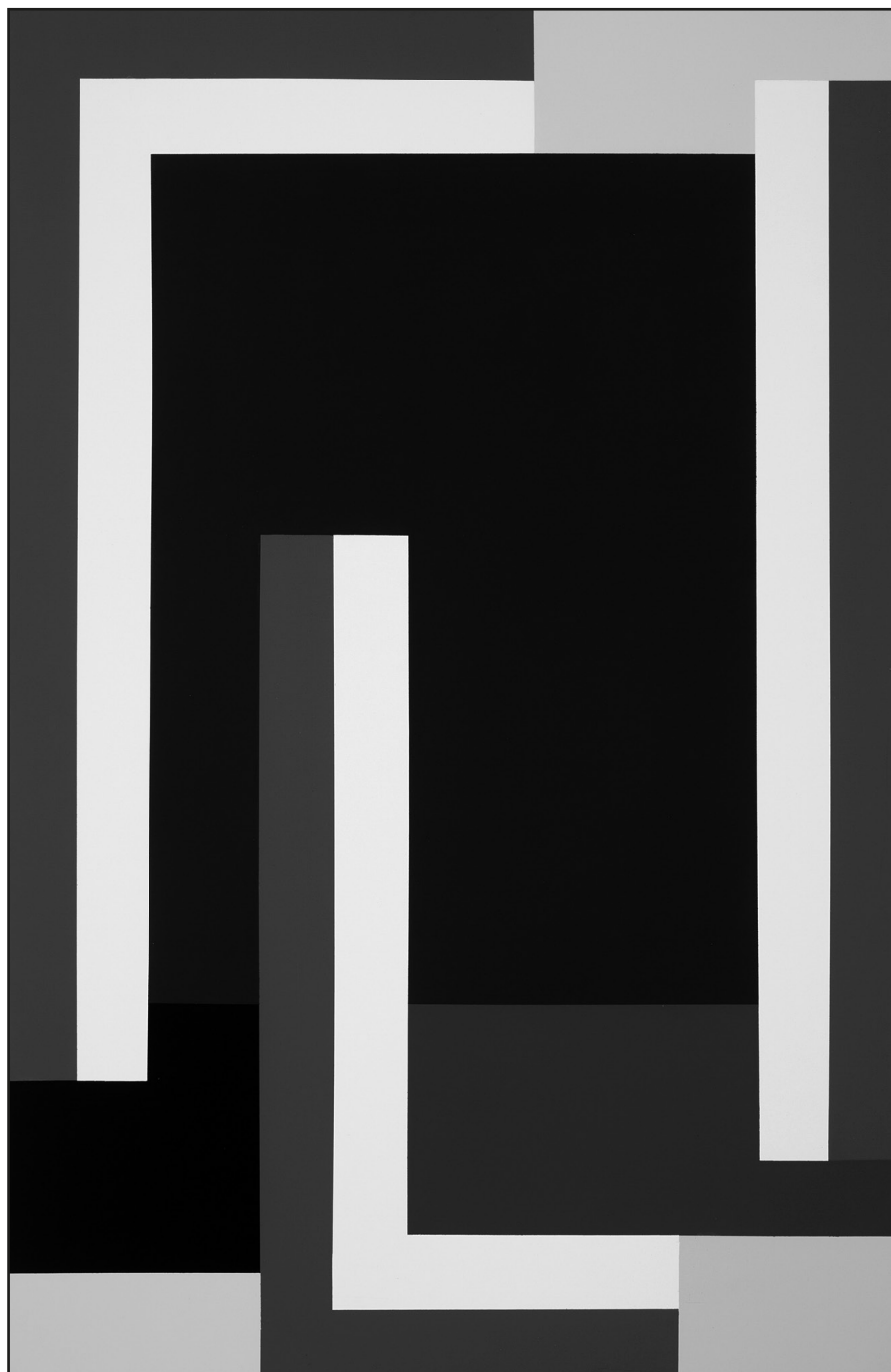
Ez a befogadói munka azonban nem spórolható meg, és – minden bizonynyal – az alkotói intenció része. A tekintet folyamatosan ugrál az egyes elemeken, csoportba rendezi őket, lebontja, újrarendezi. Mit kezdjünk például az *Új egyensúly* című képen kétoldalt a kék-sárga téglalapokkal? Láthatjuk őket két vékony téglalapnak, az egyik kék, a másik sárga, vagy pedig egybevonhatjuk őket, és a színek váltakozását a különböző színű háttereknek tulajdoníthatjuk. Az előbbi értelmezés mellett szól, hogy a motívum kétszer jelenik meg a képen, de eltérő színű háttér előtt. Ez azonban azzal a kényelmetlenséggel jár, hogy a gyanúsán egybevágó, egymás mellé helyezett geometriai elemeket nem tudja összevonni az észlelés. A motívumok így folyamatos feszültség forrásai, amit csak még jobban hangsúlyoznak a nagy, homogén színfelületek és élénk színek. A *Graffiti* című kép szinte örvénybe vonja a tekintetet, ahogy a színek megismétlődnek egy lépéssel beljebb, 90 fokkal elforgatva. Semmi sem lehet azonban egyszerű, hosszúkás téglalapok ellensúlyozzák a forgást, valami furcsa statikus nyugalmat erőltetve a dinamikus kompozícióba. Máshogy, talán finomabban jelenik meg ez a játék az *Esteledik* című képen. Ott az egymás mellé helyezett vörös és fekete téglalapok nem rendezhetők egységes ritmusba, mert valamelyik elem mindig ellenáll majd a sorrendnek.

A tekintet lassan megtanulja kezelni az elemeket, és élvezni a játékot, az egymásnak feszülő erőket és a finom párhuzamokat. Ilyenkor tér vissza kiindulópontjához, az *Ősforma I.*-hez, amit az L motívum ellenére (jobb felső sarok) elharmarkodott lett volna a *Megszakított sorozathoz* kötni, hiszen a formák megfelelő csoportosítása után egy félreismerhetetlenül emberi arc néz vissza ránk, mint az elveszett, majd megkerült jelentés szimbóluma.

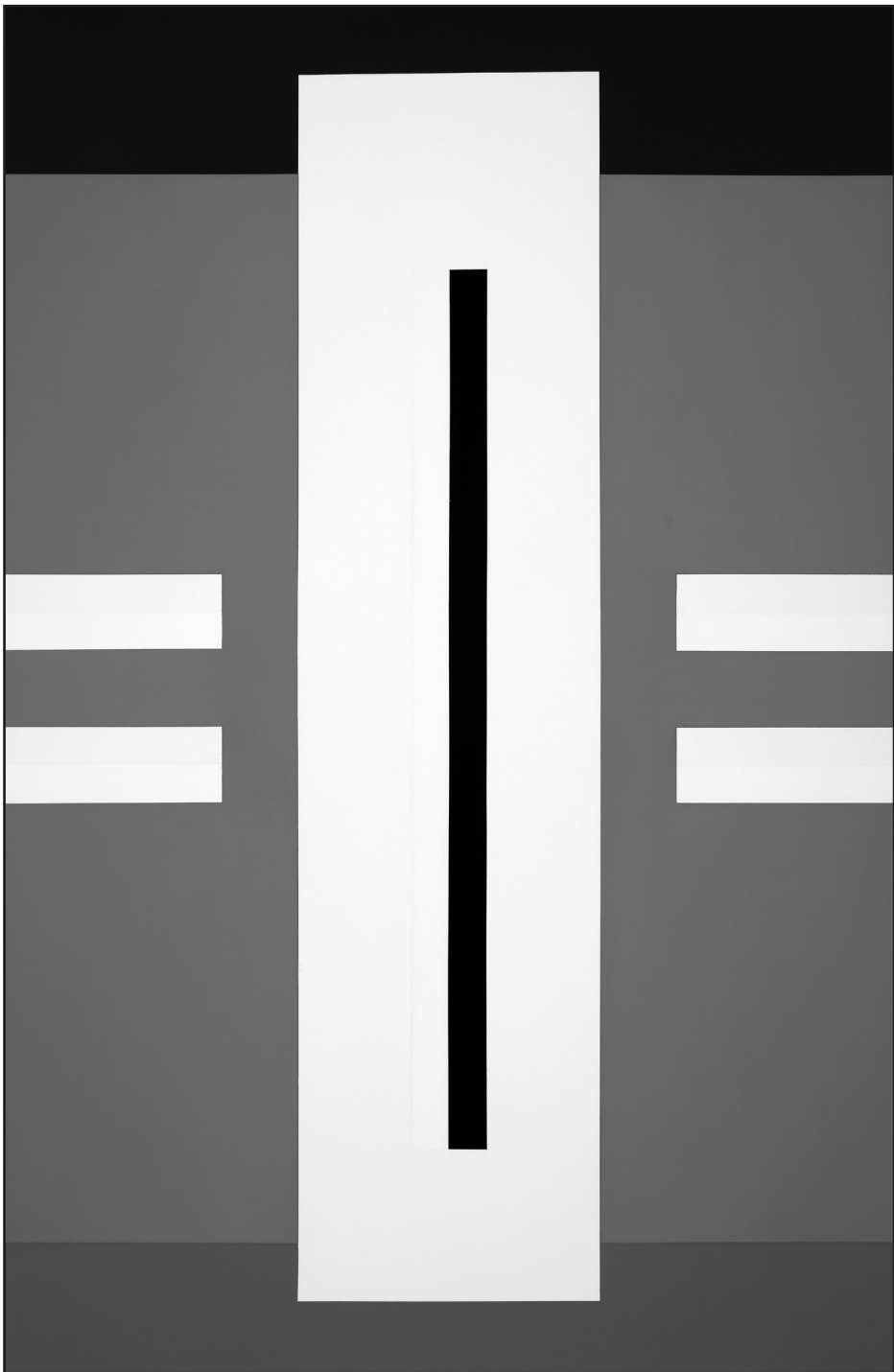
Gárdonyi László

Bak Imre: Ósforma I.

Bak Imre: Megszakított V.

Bak Imre: Esteledik